



Groene Hart Archieven
voor de kloppende historie van de streek

Van binnen naar buiten

Informatieplanning bij de Groene Hart Archieven
Periode: 2010-2013

Deel 2: Digitaliseringsplan

Digitaliseringsplan Groene Hart Archieven 2010-2013

versie: gha_dp_20100322.doc

door: Ivo Zandhuis (ivo@zandhuis.nl)
Tim Veken (t.veken@groenehartarchieven.nl)

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Belang	3
1.3. Vraagstelling	3
1.4. Aanpak	3
1.5. Leeswijzer	3
2. Informatiebeleid en digitaliseringsplan	4
2.1. Beleidsdoelstellingen en doelgroepen	4
2.2. Wijze van beschikbaarstelling	4
2.3. Digitale duurzaamheid	4
3. De collectie van de GHA	5
4. Te digitaliseren deelcollecties	7
4.1. Digitaliseringsvoorstellen	7
4.2. Criteria voor digitalisering	7
4.3. Randvoorwaarden	8
4.4. Prioritering en fasering	8
5. Wijze van digitaliseren	9
5.1. Projectmatige digitalisering	9
5.2. Digitaliseren op verzoek ("Scanning-on-demand")	9
5.3. Digitale reproducties	9
5.4. 'Digital born' en substitutie	10
5.5. Toegang en nadere toegang	10
6. Bijlage: Digitaliseringsvoorstellen	11
6.1. Digitaliseringsvoorstellen SAMH	11
6.2. Digitaliseringsvoorstellen SARM	15

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Belangrijk onderdeel van de werkzaamheden voor het verbeteren van de informatiehuishouding is het digitaliseren van bronnen die aan het publiek kunnen worden aangeboden. Daarbij is het belangrijk om beargumenteerde keuzes te maken over welke bronnen worden gedigitaliseerd en op welke wijze. Aansluitend op het informatiebeleid wordt daarom dit digitaliseringsplan opgesteld.

1.2. Belang

Informatiebeleidsplan en digitaliseringsplan scheppen een kader en samenhang voor alle digitaliseringsinspanningen van de Groene Hart Archieven met als doel duurzame en samenhangende investeringen in ICT.

1.3. Vraagstelling

In dit plan wordt vastgelegd:

- welke bronnen zullen om welke reden als eerste worden gedigitaliseerd?
- welke normen worden bij digitalisering gehanteerd?

1.4. Aanpak

Collectieverantwoordelijken zijn gevraagd een voorstel in te dienen voor het digitaliseren van een deel van een collectie. Hieruit is in samenspraak met de stuurgroep een lijst selectiecriteria vastgesteld.

1.5. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een verband gelegd met het informatiebeleid. Hierin zijn keuzes omschreven, die relevant zijn voor het beschikbaar stellen en het beheer van het resultaat van de digitalisering.

In hoofdstuk 3 wordt de collectie omschreven om te kunnen vaststellen welke onderdelen voor digitalisering in aanmerking komen. Bovendien worden de collectie-onderdelen omschreven waarvan digitalisering is voltooid ofwel op dit moment gebeurt.

In hoofdstuk 4 wordt aangegeven welke collectie-onderdelen in de toekomst voor digitalisering in aanmerking zullen komen.

In hoofdstuk 5 is vastgelegd hoe de collectie zal worden gedigitaliseerd: welke standaarden worden er gebruikt en hoe wordt de digitalisering georganiseerd?

2. Informatiebeleid en digitaliseringsplan

2.1. Beleidsdoelstellingen en doelgroepen

De drie beleidsdoelstellingen van de GHA worden ondersteund door het digitaliseren van belangrijke collectie-onderdelen. *Regionalisering* wordt ondersteund doordat geïnteresseerden in de regio op afstand bronnen kunnen raadpleging. De interactieve *dienstverlening* die de GHA nastreeft, wordt door internet en de daarop aangeboden digitale informatie beter mogelijk. Van gedigitaliseerd materiaal kunnen de originelen in het centrale depot worden opgeslagen omdat deze niet meer op locatie beschikbaar hoeven te worden gesteld.

De GHA onderscheiden in het publiek gebruikers die uit eigen beweging komen en bezoekers die om informatie komen vanwege beroep of opleiding. Daarnaast zijn ook de eigen archiefmedewerkers en vrijwilligers en die van andere diensten belanghebbende bij de informatieontsluiting, net als gemeentemedewerkers en de archiefprofessionals die zij inhuren. Bij het digitaliseren van een deelcollectie wordt bepaald voor welke doelgroep het digitaliseren relevant is en welke consequenties dat heeft voor de uitvoering van het digitaliseren en beschikbaarstelling van het resultaat.

2.2. Wijze van beschikbaarstelling

Het digitaliseren van materiaal is vanzelfsprekend niet een doel op zich: digitalisering wordt uitgevoerd om het publiek te bedienen. Daarom wordt het materiaal ook publiekelijk beschikbaar gesteld.

Al het materiaal dat wordt gedigitaliseerd komt in samenhang beschikbaar via de website van de Groene Hart Archieven. In het informatiebeleid is daarvoor vastgesteld welke acties moeten worden ondernomen om dit op een publieksgerichte manier te realiseren. Belangrijkste daarbij is dat materiaal met behulp van open standaarden, herbruikbaar en breed toegankelijk wordt gemaakt.

2.3. Digitale duurzaamheid

Ook digitale duurzaamheid is een onderwerp dat is onderbouwd in het informatiebeleid.

De eerste stappen in digitale duurzaamheid zullen worden gezet door het introduceren van goed informatiebeheer waarbij de grote hoeveelheden bestanden extern worden opslagen in online opslag-systemen.

Daarnaast wordt begonnen met het ontwikkelen van kennis over digitale duurzaamheid, zodat op tijd en met kennis kan worden aangehaakt bij initiatieven die nationaal worden ontwikkeld.

3. De collectie van de GHA

Bij het SARM zijn 7¹ personen samen voor 6 fte. Deze medewerkers beheren gezamenlijk 3 kilometer archief, 1500 publicaties in de bibliotheek en 27.500 beelden. Het materiaal wordt beschikbaar gesteld in de studiezaal die 34,5 uur per week is opgesteld voor het publiek.

Bij het SAMH zijn 15² personen werkzaam, samen voor 13,2 fte. Deze medewerkers beheren gezamenlijk 6 kilometer archief, 50.000 publicaties in de bibliotheek en ruwweg 100.000 beelden. Het materiaal wordt beschikbaar gesteld in de studiezaal die 32,5 uur per week is opgesteld voor het publiek.

Collectie	Omvang	Aantal scans	Aantal digitale toegangen, resp. aantal records in nadere toegang
Archieven SAMH	aantal ca. 1139 / ca. 6000 meter	ca. 15.000 (=ca 3 m archief) (offline) ³	MAIS-Flexis: 446 Overig: 70 (offline)
<i>Genealogie</i>		Geen	Voor 1811 <ul style="list-style-type: none"> ● gaarders: 28.123 ● dtb: 68.950 ● na: 13.214 ● ra: 24.500 ● overig: 92.871 Na 1811 <ul style="list-style-type: none"> ● bev: 90.742 ● bs-geb: 81.674 ● bs-huw: 18.147 ● bs-ovl: 12.840 ● overig: 21.781
<i>Bouw- en hinderwet</i>		Geen	33.081
Archieven SARM	Aantal ca. 366 / ca. 3000 meter	Geen	MAIS-Flexis: 231 Overig: 32 (offline)
<i>Genealogie</i>		Geen	Voor 1811 <ul style="list-style-type: none"> ● gaarders: 4831 ● dtb: 66.010 ● ra: 45.708 ● overig: 4.859 Na 1811 <ul style="list-style-type: none"> ● bev: 187.743 ● bs-geb: 49.885 ● bs-huw: 15.758 ● bs-ovl: 34.832 ● overig: 18.179
<i>Bouw- en hinderwet</i>		Geen	58.077
Bibliotheek SAMH	ca. 50.000 publicaties (boeken, kranten en tijdschriften)	Geen	36.000

¹ Eén van deze medewerkers staat voor de helft op de loonlijst van het SARM en voor de andere helft op de loonlijst van het SAMH.

² zie voetnoot 1

³ Metamorfoze-project: Sint Janskerk Gouda: Archief Hervormde Gemeente Gouda (1550-1766)

Bibliotheek SARM	ca. 1500 publicaties	Geen	Geen
Kranten SARM	150 jaargangen (Rijnbode, Rijnlandsche Courant, Schakel, Trouw, Vrije Pers, Oranjabulletin, Typhoon, Nieuws, Kroniekweek)	ca. 34.000 scans 50 jaargangen <ul style="list-style-type: none"> ● Rijnbode: 7089 edities ● Rijnlandsche Courant: 812 ● Schakel: 383 ● Trouw: 31 ● Vrije Pers: 30 ● Oranjabulletin: 25 ● Typhoon: 43 ● Nieuws: 83 ● Kroniekweek: 80 	Full-text (OCR)
Tijdschriften SARM	20 meter	Geen	Geen
Beeld SAMH	ca. 100.000 foto's, kaarten, affiches (excl. een onbekend aantal negatieven)	ca. 12.000	<ul style="list-style-type: none"> ● Memorix: ca. 10.000 ● Filemaker: ca. 30.000 ● askSam: ca. 15.000
Beeld SARM	Ca. 27.500 foto's, kaarten, affiches (excl. een onbekend aantal negatieven)	ca. 2400	<ul style="list-style-type: none"> ● Memorix: ca. 2400
AV SAMH	film: 60 objecten videoband: 126 objecten lp: 31 objecten geluidsband: 63 objecten geluidscassette: 123 objecten	<ul style="list-style-type: none"> ● film: 21 (offline) ● videoband: 3 (offline) ● lp: 0 ● geluidsband: 16 (offline) ● geluidscassette: 60 (offline) 	Geen
AV SARM	videoband: 93 objecten	Geen	Geen

4. Te digitaliseren deelcollecties

4.1. Digitaliseringsvoorstellen

Aansluitend bij beleidsdoelstellingen van de GHA, de vraag bij verschillende publieksgroepen en de kennis van de medewerkers over de collectie is er behoefte aan het digitaliseren van specifieke onderdelen van de collectie. Deze collectieonderdelen zijn beschreven in de bijlage.

De digitaliseringsvoorstellen in de bijlage moeten vóór uitvoering getoetst worden aan randvoorwaarden en selectiecriteria (zie paragraaf 4.2). Deze criteria zullen ook worden toegepast bij digitaliseringsprojecten die zich "ad hoc" aandienen, bijvoorbeeld omdat een gerichte subsidiemogelijkheid in het leven wordt geroepen. Hetzelfde geldt voor randvoorwaarden die zijn opgesteld in paragraaf 4.3.

Ook voortschrijdend inzicht kunnen ertoe leiden dat een voorstel niet wordt uitgevoerd of een ander voorstel wordt uitgevoerd die niet in dit plan is opgenomen. In dat geval zal in het projectplan van de digitalisering moeten worden aangegeven waarom juist dit project voorrang krijgt boven de digitaliseringsvoorstellen in dit digitaliseringsplan.

4.2. Criteria voor digitalisering

Bij het bepalen van de keuze voor een collectieonderdeel dat wordt gedigitaliseerd, kunnen verschillende criteria worden gehanteerd. De criteria zijn bedoeld als hulpmiddel bij het bepalen van de nut en noodzaak van digitalisering, waarmee beargumenteerd wordt waarom iets uitgevoerd moet worden. Hierbij worden uitsluitend argumenten aangevoerd die betrekking hebben op de inhoud van het te digitaliseren collectieonderdeel. Het is te allen tijde mogelijk dat de directie besluit af te wijken van de criteria.

Publieksvraag

Belangrijkste criterium om een collectie-onderdeel in aanmerking te laten komen is de vraag van het publiek. Het moet aannemelijk worden gemaakt dat het collectie-onderdeel regelmatig door een bepaalde doelgroep zal worden geraadpleegd. In het bijzonder is hierbij aandacht voor de regionalisering die in de beleidsvoornemens zijn geformuleerd. Informatie die gedigitaliseerd wordt, die bijdraagt aan deze doelstelling verdient de voorkeur.

Samenwerking

Een belangrijk criterium is dat het digitaliseren van een collectie-onderdeel kan bijdragen aan de samenwerking met een bepaalde publieksgroep (denk aan genealogen en leden van historische verenigingen) of collega instellingen (denk aan een museum, oudheidskamer of openbare bibliotheek).

Behoud

Belangrijk criterium bij de keuze voor een te digitaliseren collectie-onderdeel is dat het materiaal na digitalisering niet langer fysiek beschikbaar hoeft te worden gesteld. Dit komt de fysieke toestand van het materiaal ten goede. In het bijzonder materiaal dat lijdt aan autonoom verval kan daarmee voor de toekomst veilig worden gesteld.

Betere toegang voor publiek

Soms kan digitalisering een bijdrage leveren aan een betere toegang van de informatie dan de fysieke beschikbaarstelling. Er kan bijvoorbeeld digitaal worden ingezoomd op een gescand archiefstuk waardoor details kunnen worden bestudeerd die moeilijker fysieke te onderzoeken zijn.

Betere toegang voor archiefmedewerkers

Het digitaliseren van informatie leidt niet alleen tot een betere toegang voor het publiek. Ook de toegankelijkheid van de informatie voor de archiefmedewerker is een criterium om tot digitalisering over te gaan. De archiefmedewerker kan dan in antwoord op een vraag sneller informatie vinden en beschikbaar stellen of een

tentoonstelling of lesbrief samenstellen. Dit levert een bijdrage aan de efficiëntie en dus tijd op.

Goede spreiding

Met het oog op de regionale doelstelling van de GHA, moet gestreefd worden naar een evenwichtige geografische spreiding en verdeling in de tijd.

Wetenschappelijke waarde

Hoewel een kleine doelgroep, waarvan het bereik klein is, kan de historisch onderzoeker niet worden uitgesloten. Dus ook wetenschappelijke waarde van landelijk of zelfs internationaal niveau wordt meegewogen als criterium.

4.3. Randvoorwaarden

Het collectie-onderdeel waarvan digitalisering wordt overwogen, wordt getoetst aan de onderstaande randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden verschillen van de selectiecriteria in dat zij geen betrekking hebben op de inhoud van het collectie-onderdeel. Indien niet aan de randvoorwaarden is voldaan, kan alleen beargumenteerd worden besloten de digitalisering toch door te zetten.

Het gaat om de volgende randvoorwaarden:

- Het materiaal maakt deel uit van de eigen collectie en is bijvoorbeeld niet van particulieren of andere instellingen.
- Het materiaal is niet elders al gedigitaliseerd.
- Het kan zonder juridische problemen (auteursrecht, archiefwet of privacy-wetgeving) worden gepubliceerd.
- Er zijn afspraken gemaakt voor de structurele infrastructuur en het dragen van de structurele kosten voor de permanente bewaring en beschikbaarstelling. Er is gekeken of investeringskosten en structurele kosten met een verdienmodel kunnen worden terugverdiend⁴.
- Er wordt alleen een hele aanvraagbare eenheid (één publicatie of één inventarisnummer) gedigitaliseerd.
- De digitalisering moet aanvullend zijn op metadatering en niet een andere weergave van dezelfde informatie.

4.4. Prioritering en fasering

Aan hoe meer selectiecriteria wordt voldaan bij een voorstel voor digitalisering, hoe belangrijker de digitalisering van het collectie-onderdeel is en hoe eerder het project wordt uitgevoerd.

⁴ *Business Model Innovatie Cultureel Erfgoed*, DEN/Kennisland/OCW december 2009 [http://www.kennisland.nl/binaries/documenten/rapporten/businessmodel_innovatie_cultureel_erfgoed_dec09.pdf]

5. Wijze van digitaliseren

5.1. Projectmatige digitalisering

Het digitaliseren van een collectie-onderdeel is per collectie-onderdeel een tijdelijke activiteit en daarom per definitie geschikt om projectmatig te realiseren.

Digitalisering van een collectie-onderdeel begint bij het opstellen van een plan. Bij opstellen van dit projectplan wordt in detail vastgesteld

- welke criteria aanleiding geven tot de digitalisering en waarom voorrang wordt gegeven aan dit project ten nadele van andere projecten, zoals omschreven in dit plan;
- of aan alle randvoorwaarden is voldaan en waarom daarvan eventueel wordt afgeweken,
- hoe het gedigitaliseerde materiaal aansluit bij de bestaande ontsluiting; moet deze nog worden aangevuld?
- hoe het gedigitaliseerde materiaal aansluit bij de beschikbaarstelling; zijn hiervoor nieuwe onderdelen noodzakelijk?
- hoe de middelen tijd (personele inzet), geld (dekkingsplan) en hardware worden ingezet om de digitalisering uit te voeren;
- welke op dat moment actuele digitaliseringsnormen en -technieken zullen worden gebruikt;
- welke kwaliteitseisen worden gesteld en hoe deze worden gewaarborgd.

5.2. Digitaliseren op verzoek ("Scanning-on-demand")

Soms is er behoefte aan ad-hoc digitaliseren van een klein collectie-onderdeel, op verzoek van een gebruiker. Het GHA kiest er niet bij voorbaat voor elk verzoek zonder meer te honoreren en daarmee scanning on demand als product binnenkort te introduceren.

Dat neemt niet weg dat op deze verzoeken wel ingegaan kan worden. Daarbij is het van belang dat de gedigitaliseerde informatie dan wel wordt opgenomen in de informatiesystemen, zodat deze ook voor anderen beschikbaar wordt en duurzaam kan worden bewaard.

De GHA volgt de ontwikkeling en het succes van de archiefbank van het Stadsarchief Amsterdam en kijkt uit naar de archiefbank van het Utrechts Archief, die in samenwerking met De Ree ontwikkeld wordt. De komende periode kan onderzocht worden of de GHA zelf of in samenwerking met andere archiefdiensten deze vorm van *scanning on demand* kunnen bieden.

Bij het bieden van digitaliseren op verzoek, zal gekeken worden naar mogelijke verdienmodellen om de kosten te kunnen beperken.

5.3. Digitale reproducties

Aan digitale reproducties wordt als eis gesteld dat de teksten goed leesbaar zijn en bij afbeeldingen de details goed zichtbaar zijn. De specificaties die in het projectplan voor digitalisering worden vastgesteld, zijn afhankelijk van deze eisen, waarbij zo min mogelijk kosten zullen worden gemaakt.

Om die reden wordt gekozen om de archiefmateriaal (archiefstukken, publicaties en beeldmateriaal) in principe te laten reproduceren op 300 ppi, in kleur met bitdiepte 8 bits per kanaal⁵. Een lagere resolutie is mogelijk indien de leesbaarheid daar niet

⁵ Dit is conform en kan worden aangevuld met normen uit "DE BASIS voor vervaardigen van beeld" [http://wiki.den.nl/Vervaardiging_beeld]

onder lijdt. Mede bepalend voor de leesbaarheid is de scherpte van de opname. Deze wordt uitgedrukt in het aantal lijnpaar per mm.⁶

Bij kaartmateriaal wordt als eis gesteld dat ook kleine details zichtbaar moeten blijven. Hiervoor is een hogere resolutie noodzakelijk. Hiervoor bestaan nog geen richtlijnen of *best practices*: gedacht kan worden aan 600 dpi, in kleur met een bitdiepte van 8 bits per kanaal. De resolutie en de benodigde scherpte moet afhankelijk worden gesteld van het kleinste details dat zichtbaar moet blijven.

Als opslagformaat wordt gekozen gecompriëerde JPEG, waarbij een compressiefactor wordt gehanteerd van "10" in Photoshop.

De gestelde eisen zullen bij aanlevering van de scans worden gecontroleerd. Hierbij wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van automatische tools.

5.4. 'Digital born' en substitutie

Aan digitale reproducties waarvan het origineel in de toekomst door verval of vernietiging niet meer bestaat, worden hogere eisen gesteld aan de kwaliteit. Deze vertaalt zich alleen in een ander *lossless* opslagformaat: de specificaties van de scan blijven hetzelfde (300 dpi, in kleur, 8 bits per kanaal). De GHA kiest daarbij het liefste voor JPEG2000. Om dit nieuwe formaat te verwerken zijn extra installatie-handelingen noodzakelijk. De opslagcapaciteit is echter de helft dan bij TIFF en wordt om die reden gebruikt door de Koninklijke Bibliotheek en als mogelijkheid aangereikt in DE BASIS⁷.

Alternatief voor JPEG2000 is PNG. Deze heeft als nadeel dat door de compressie maar 1/3 deel van de omvang wordt verminderd, in tegenstelling tot 1/2 bij JPEG2000. Daar staat tegenover dat PNG door vrijwel alle commerciële en open source software wordt gelezen.

In dit kader wordt ook voldaan aan de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 15 december 2009, nr. WJZ/178205 (8189), met betrekking tot de duurzaamheid en de geordende en toegankelijke staat van archiefbescheiden en de bouw en inrichting van archiefruimten en archiefbewaarplaatsen (Archiefregeling). Deze treedt in werking in april 2010.

5.5. Toegang en nadere toegang

De gedigitaliseerde collectie-onderdelen worden toegankelijk door koppeling met diverse indexen, catalogi en inventarissen.

Soms is het noodzakelijk om op een kleiner detailniveau informatie nader toegankelijk te maken om aan de doelstellingen van het publiek tegemoet te komen. Hiervoor worden de individuele scans ontsloten door de informatie op de scans in aparte informatiesystemen onder te brengen. In indexen worden bijvoorbeeld persoonsnamen opgenomen om direct naar de juiste scan in de genealogische bronnen te worden doorverwezen. Zo worden ook beelden tot op het kleinste niveau toegankelijk gemaakt.

Dat betekent niet dat alleen scans beschikbaar worden die nader zijn ontsloten: ze komen direct beschikbaar en worden geleidelijk nader toegankelijk gemaakt, al dan niet door vrijwilligers (thuis).

Voor gedrukt werk (kranten en adresboeken) is het mogelijk automatische tekenherkenning (OCR) in te zetten. Hierdoor wordt materiaal *full-text* doorzoekbaar. Het resultaat daarvan is niet volledig: bij fout-herkende tekens en woorden kan het woord niet worden teruggevonden.

⁶ Dormolen, H. van, *Zin en onzin van het aantal pixels per inch*, in: Archievenblad, jrg 113, afl 10 (december 2009)

⁷ <http://www.den.nl/docs/20090317085152>;
<http://matrix.den.nl/row.aspx?matrixid=register&rowid=38>

6. Bijlage: Digitaliseringsvoorstellen

6.1. Digitaliseringsvoorstellen SAMH

Titel	Burgerlijke Stand Akten
Materiaal	boekdelen, banden
Omvang	1811 - 1905 (geboorte) 1930 (huwelijk) 1955 (overlijden) (omvang verschilt per gemeente); bijlagen; Het aantal akten is vrij nauwkeurig in kaart worden gebracht a.h.v. de diverse databases. Er moet in eerste instantie een oplossing worden bedacht voor de registers die recent zijn overgebracht of die op korte termijn overgebracht zullen worden en die nog niet zijn gemicroficheerd. Deze registers zijn slecht raadpleegbaar en microficheren is een gepasseerd station.
Registratie en ontsluiting	nadere toegangen in databases, op akteniveau;
Doelgroep	genealogen
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	microfiches; deels slecht leesbaar
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	-
Juridische aspecten	geen

Titel	Bevolkingsregister
Materiaal	delen
Omvang	1850 - 1939 (omvang verschilt per gemeente)
Registratie en ontsluiting	gedeeltelijk nadere toegangen; eigentijdse indexen
Doelgroep	genealogen
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	microfiches; deels slecht leesbaar of niet beschikbaar
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	-
Juridische aspecten	geen

Titel	Bouw- en Hinderwetvergunningen
Materiaal	tekeningen van A4 tot A0
Omvang	circa 1900 - 1980, per gemeente verschillend
Registratie en ontsluiting	gedeeltelijk digitale toegang
Doelgroep	zakelijke klanten, onderzoekers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	microfiches voor Goudse BWT, niet goed toegankelijk
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	niet
Juridische aspecten	

Bibliotheek

Titel	Topstukken waaronder (bijv. Erasmiana-handschriften): <ul style="list-style-type: none"> ● Lib. 1323 en ● 1324 en ● deel 9 integraal vanwege de vroegste versie van de Antibarbari van de Opera Omnia van Hieronymus achterin.
Materiaal	boeken
Omvang	ca. 370 + ca. 325 + ca. ?? pags
Registratie en ontsluiting	via bibliotheekcatalogus en STCN
Doelgroep	onderzoekers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	Beschikbaar stellen in "Turning the pages"-techniek
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	geen
Juridische aspecten	geen

Titel	Tijdschriften van historische verenigingen
Materiaal	
Omvang	naar keuze
Registratie en ontsluiting	via de bibliotheekcatalogus
Doelgroep	iedereen
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	koppelen aan de bibliotheekbeschrijvingen
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	
Juridische aspecten	auteursrecht; ism met de historische vereniging?

Titel	Goudsche Courant
Materiaal	leggers
Omvang	1862 - 2005; Ligt gedeeltelijk te Rotterdam. Verreweg de meeste jaargangen omvatten meerdere leggers dus moet er worden uitgegaan van honderden leggers.
Registratie en ontsluiting	op serie niveau in de bibliotheekcatalogus
Doelgroep	onderzoekers, snackers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	microfiches; maar niet doorzoekbaar op trefwoord
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	- (laatste jaren digitaal beschikbaar via ad.nl?)
Juridische aspecten	auteursrecht; ism met de uitgever?

Titel	Schoonhovensche Courant
-------	-------------------------

Materiaal	leggers
Omvang	1869 - 1989?
Registratie en ontsluiting	niet
Doelgroep	onderzoekers, snackers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	microfiches; maar niet doorzoekbaar op trefwoord
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	- (laatste jaren digitaal beschikbaar via ad.nl?)
Juridische aspecten	auteursrecht

Titel	Rijn en Gouwe
Materiaal	leggers
Omvang	1952-2005
Registratie en ontsluiting	niet
Doelgroep	onderzoekers, snackers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	microfiches; maar niet doorzoekbaar op trefwoord
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	- (laatste jaren digitaal beschikbaar via ad.nl?)
Juridische aspecten	auteursrecht

Titel	Nieuwe Zuid-Hollander (nieuw; beginjaargangen zijn nogal eens incompleet)
Materiaal	leggers
Omvang	1916-1966
Registratie en ontsluiting	niet
Doelgroep	onderzoekers, snackers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	
Juridische aspecten	auteursrecht

Beeld

Titel	Foto's van vóór 1940
Materiaal	<p>Deelproject a:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Restant foto's in de serie afmetingen 13 x 18 cm (inventarisnr. 13000-30000) ; Aantal onbekend; Beschrijvingen aanwezig in askSam en FilemakerPro <p>Deelproject b:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Foto's in de serie afmetingen 18 x 24 cm (inventarisnr. 70000-85000) ; Aantal onbekend ; Beschrijvingen aanwezig in askSam en FilemakerPro <p>Deelproject c:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Foto's in grote formaten (inventarisnr. 85000 en hoger) ; Aantal onbekend ; Beschrijvingen aanwezig in askSam en FilemakerPro
Omvang	onbekend
Registratie en ontsluiting	Beschrijving op foto of serieniveau
Doelgroep	snackers, onderzoekers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	fotokopieën studiezaal
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	aantal foto's al gedigitaliseerd en op website beschikbaar
Juridische aspecten	De kans dat auteursrechten een probleem zijn bij foto's ouder dan 70 jaar, is niet of nauwelijks aanwezig.

Titel	Collectie glasnegatieven
Materiaal	Het SAMH bezit een aantal glasnegatieven, waarvan in de fotocollectie nieuwe afdrucken zijn opgenomen. Het interessantst zijn glasnegatieven uit de collecties Baars (Carosseriefabriek Verheul uit Waddinxveen, Plateelbakkerij Flora uit Gouda), Vreedenburg (zilverproductie in Schoonhoven) en nog wat kleine series en losse exemplaren. De kosten van het digitaliseren van glasnegatieven zijn hoog, maar het is de moeite waard om te onderzoeken of digitaliseren van de negatieven een veel beter resultaat geeft dan digitaliseren van de afdrucken. Voorstel: ca. 10 glasnegatieven en afdrucken ervan laten digitaliseren en afhankelijk van de uitkomst van de vergelijking de hele collectie glasnegatieven al dan niet laten digitaliseren.
Omvang	ca 500 stuks
Registratie en ontsluiting	Beschrijving op foto of serieniveau
Doelgroep	snackers, onderzoekers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	fotokopieën studiezaal
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	
Juridische aspecten	De kans dat auteursrechten een probleem zijn bij foto's ouder dan 70 jaar, is niet of nauwelijks aanwezig.

Titel	Moderne foto's, m.n. persfoto's
Materiaal	Persfoto's zijn vaak in slechte conditie, dus vanuit behoudsoverwegingen digitaliseren.
Omvang	wrsch. ca. 30000 stuks.
Registratie en ontsluiting	voor ca. 10 % aanwezig in FilemakerPro

Doelgroep	snackers, onderzoekers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	niet
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	
Juridische aspecten	Deze digitale collecties kunnen pas op de beeldbank getoond worden na verkregen toestemming van de auteurs of de desbetreffende kranten. De rechthebbenden zijn vaak bekend, dus te vinden.

Titel	Topografische atlas (kaarten en prenten); betreft voornamelijk het materiaal uit de Krimpenerwaard
Materiaal	Losse prenten en tekeningen
Omvang	Ca. 500 stuks
Registratie en ontsluiting	De gehele collectie is beschreven. Alleen de kaarten uit deze collectie (ca. 30 stuks) zijn gedigitaliseerd en digitaal toegankelijk.
Doelgroep	onderzoekers, snackers
Beschikbaarheid en geschiktheid reproducties	gedeeltelijk gedigitaliseerd of op foto
Digitaal beschikbare onderdelen deelcollectie	zie hierboven
Juridische aspecten	geen

6.2. Digitaliseringsvoorstellen SARM

Doop-, trouw- en begraafregisters & archieven van de gaarders

De collectie doop-, trouw- en begraafregisters is een unieke collectie voor genealogisch onderzoek in de regio in de periode voor 1811. Eventuele duplicaat registers zijn aanwezig in kerkelijke archieven, maar deze zijn niet altijd toegankelijk voor de genealoog en bevinden zich verspreid over de regio. Van de collectie archieven van de gaarders zijn geen duplicaat registers aanwezig. De collecties dateren vanaf 1563 tot 1811 en zijn onmisbaar voor genealogisch en demografisch historisch onderzoek.

Ter bescherming van de originele registers zijn deze meer dan tien jaar geleden gemicroficheerd. De microfiches zijn echter van slechte kwaliteit en vaak slecht leesbaar. Bovendien zijn de doop-, trouw- en begraafregisters en archieven van de gaarders van twee grote gemeenten, Nieuwkoop en Alkemade, niet verfilmd. Veelvuldig raadplegen kan schade opleveren aan de onvervangbare boeken en dit dient te worden voorkomen. Het digitaliseren van de twee gehele collecties draagt bij aan het behoud van de collecties en biedt aan de onderzoekers veel informatie op de website. Aan de ontsluiting van de collecties wordt gewerkt door vrijwilligers. De informatie op de website dient zowel doorzoekbaar als doorbladerbaar te zijn.

materiaal: delen en losse documenten

omvang: DTB ca. 14 m; GA ca. 10 m.

Bijlagen bij de huwelijksakten

Een belangrijke en unieke bron voor genealogisch onderzoek betreffen de huwelijksbijlagen behorende bij de huwelijksakten van de burgerlijke stand. Deze bijlagen bieden vaak veel informatie die teruggaat tot in de 18e eeuw. Huwelijksbijlagen zijn niet gebonden documenten die daardoor gemakkelijk ontvreemd

kunnen worden of zoek kunnen geraken. Deze bijlagen zijn niet gemicroficheerd en er worden veelvuldig aanvragen ingediend voor kopieën van de documenten.

Ter bescherming van originele documenten en om de toegankelijkheid te vergroten is het noodzakelijk dat de huwelijksbijlagen gedigitaliseerd worden. Een index op naam bestaat reeds voor de huwelijksbijlagen en op de website moet de mogelijkheid geboden worden om zowel te zoeken op naam als de akten door te bladeren.

materiaal: losse documenten

omvang: ca. 18 m.

Bouwvergunningen

Eén van de meest geraadpleegde bronnen betreft de collectie bouwvergunningen. Deze collectie heeft dan ook een brede doelgroep. Genealogen, historisch geïnteresseerden, makelaars, bouwbedrijven, gemeenten en particulieren bezoeken het archief om deze collectie te raadplegen en te kopiëren. De veelal grote bouwtekeningen zijn niet geschikt om op een A3-kopieerapparaat te kopiëren en de kwaliteit van de kopieën is daarbij niet altijd voldoende. Dezelfde bouwtekeningen worden steeds opnieuw gekopieerd en dit is erg arbeidsintensief. Een complete index op adres voor de bouwvergunningen uit de gehele regio is reeds aanwezig op de website. De gedigitaliseerde documenten en tekeningen kunnen hieraan gekoppeld worden.

materiaal: dossiers met documenten en bouwtekeningen

omvang: bouwvergunningen Alphen aan den Rijn ca. 203 m.

Kaarten & plattegronden

In het streekarchief Rijnlands Midden bevindt zich een kleine collectie kaarten en plattegronden. Deze kaarten en plattegronden zijn vrijwel niet toegankelijk doordat deze niet zijn opgenomen in de beeldbank. Er bestaat veel vraag naar kaarten en plattegronden uit de regio, zowel van genealogen als mensen die zich bezig houden met regionaal historisch onderzoek. Ook ten behoeve van educatie zijn regelmatig kaarten en plattegronden benodigd. De kaarten en plattegronden dienen gedigitaliseerd te worden en op de beeldbank geplaatst te worden met een korte titel.

materiaal: kaarten en plattegronden

omvang: ca. 100 exemplaren

Notariële archieven, tot 1840

De notariële archieven betreft een unieke bron die veel verborgen informatie bevat voor genealogisch en historisch onderzoek. Deze bronnen worden relatief weinig geraadpleegd, omdat deze niet goed toegankelijk zijn voor een breed publiek. De bezoekers die hun weg naar de notariële archieven hebben gevonden, verzoeken regelmatig kopieën. De banden kunnen echter niet gekopieerd worden, vanwege bescherming van de originele banden. Enkele banden zijn bovendien in een dergelijk slechte staat waardoor deze niet geraadpleegd kunnen worden. Digitalisering van deze bron tot 1840 betekent een toename van de raadpleging en het openbaar maken van belangrijke historische informatie voor de regio. Indexering is hierbij noodzakelijk, zodat de bronnen doorzoekbaar en doorbladerbaar worden.

materiaal: banden

omvang: ca. 108 m.

Rechterlijke archieven

De rechterlijke archieven zijn, net als de notariële archieven, een unieke bron die veel historische en genealogische informatie bevat. Sinds regesten van de protocollen (overdrachten van onroerende goederen) op de website geplaatst zijn, worden de rechterlijke archieven vaker geraadpleegd. Naar aanleiding hiervan worden tevens kopieën aangevraagd, die niet geleverd kunnen worden omdat het banden betreft. Enkele banden zijn in zo'n slechte staat dat deze niet geraadpleegd kunnen worden. Digitalisering draagt bij aan het behoud en de ontsluiting van deze historisch rijke archieven. Verdere indexering is hierbij noodzakelijk. Het is van belang dat de rechterlijke archieven doorzoekbaar en doorbladerbaar weergegeven worden op de website.

materiaal: banden

omvang: ca. 108 m.

Burgerlijke stand

De akten van de burgerlijke stand zijn de meest geraadpleegde akten door genealogen. Via de website van de Groene Hart Archieven en bijvoorbeeld Genlias zijn veel gegevens reeds beschikbaar. De indexering van de gegevens door vrijwilligers is nog altijd gaande. Er bestaat echter vraag naar scans van de originele akten. Verzoeken om kopieën van de akten worden zeer regelmatig ingediend. Vanwege het behoud van de originele akten worden deze niet gekopieerd. Om aan de vraag te voldoen worden er afdrucken gemaakt van de microfiches. De microfiches zijn echter vaak slecht leesbaar en de afdrucken hierdoor eveneens. Het digitaliseren van de akten en doorzoekbaar en doorbladerbaar beschikbaar maken via de website beantwoordt aan de veel gestelde vraag van genealogen.

materiaal: delen
omvang: ca. 40 m.

Bevolkingsregister

Het bevolkingsregister vormt een belangrijke en unieke bron voor genealogen. Het geeft belangrijke aanvullende informatie op de akten burgerlijke stand. Gedeeltelijk is een indexering aanwezig via de website (via de website is een index aanwezig van de gezinskaarten en dienstbodenkaarten, met uitzondering van Alkemade) of een papieren versie, maar in enkele gevallen ontbreekt deze in zijn geheel. De microfiches zijn in dit geval lastig te doorzoeken en door te bladeren. De microfiches zijn inmiddels van slechte kwaliteit en daardoor eveneens moeilijk leesbaar. Bovendien ontbreken de microfiches van de dienstbodenkaarten en de gezinskaarten van enkele plaatsen. Digitalisering draagt bij aan het behoud van de regelmatig geraadpleegde registers. Het is daarom noodzakelijk de bevolkingsregisters te digitaliseren en zowel via een zoekfunctie toegankelijk te maken als via een mogelijkheid om te bladeren. In verband met de Wet Bescherming Persoonsgegevens moeten de gezinskaarten gedeeltelijk afgedekt worden.

materiaal: delen, groot formaat; gezinskaarten, voor- en achterkant
omvang: waarschijnlijk ca. 30 m. & ca. 15.000 kaarten

Kranten

Alle kranten die zich bevinden bij het streekarchief Rijnlands Midden zijn gedigitaliseerd van 1873 tot en met het jaar 1945 en op de website geplaatst met een zoekfunctie. De kranten zijn hierdoor goed doorzoekbaar en doorbladerbaar. De kranten worden via de website zeer regelmatig geraadpleegd en de bezoekers zijn erg enthousiast over deze mogelijkheid. Het biedt een goede mogelijkheid om de kranten snel te doorzoeken. Het doorzoeken van de leggers van de kranten is geen optie, vanwege de arbeidsintensiviteit en de slechte kwaliteit van de leggers. De kwaliteit van krantenpapier is zodanig, dat het papier snel vergeeld en vergaat. Digitalisering van de regionale kranten na 1945 geeft een goede aanvulling van de reeds gedigitaliseerde kranten. De auteursrechten op de artikelen kan mogelijk een probleem zijn bij het digitaliseren van de recentere kranten.

materiaal: leggers & losse exemplaren
omvang: tot 1980 ca. 150 leggers

Akten indemniteit

De akten van indemniteit leveren veel informatie voor genealogen en historici over ingekomen en vertrokken personen voor de periode voor 1811. De informatie wanneer en vanwaar of waar naartoe een persoon of gezin in deze periode gegaan is, is veelal niet in andere bronnen te vinden. Voor enkele plaatsen zijn papieren indexen aanwezig op de akten indemniteit. Indexering moet uitgebreid worden en de akten moeten doorzoekbaar en doorbladerbaar via de website aangeboden worden. Door het digitaliseren en ontsluiten van deze akten wordt een grote hoeveelheid historische informatie beschikbaar voor genealogen en historici. De originele akten hoeven hierdoor niet meer doorzocht en gekopieerd te worden, wat bijdraagt aan het behoud ervan.

materiaal: losse documenten
omvang: zie bijlage

Adresboeken

Bij het streekarchief Rijnlands Midden en de Historische Vereniging Alphen aan den Rijn zijn adresboeken van Alphen aan den Rijn aanwezig vanaf het jaar 1938 tot en met 1975. Het biedt aanvullende informatie voor de genealoog voor de periode vanaf de gezinskaarten. De adresboeken leveren informatie over personen en beroepen in deze periode. De adresboeken kunnen op de website geplaatst worden en te doorzoeken zijn door te bladeren of te zoeken op naam, straat of beroep.

materiaal: adresboeken

omvang: 9 exemplaren

Fotocollectie

Beeldmateriaal geeft een duidelijk visueel beeld van het verleden. Het roept herinneringen op en draagt bij aan het historisch besef. Het is tevens van belang voor educatieve doeleinden. Een deel van de collectie is reeds beschikbaar via de beeldbank van de Groene Hart Archieven. Uitbreiding van deze digitale collectie is wenselijk. Een groot deel van de collectie is niet raadpleegbaar doordat een index ontbreekt. Er moet een selectie gemaakt worden van historisch belangrijke foto's voor de regio. Deze kunnen op de beeldbank geplaatst worden en doorzoekbaar via het onderschrift. De auteursrechten op de foto's kan mogelijk een probleem zijn bij het digitaliseren.

Grote collectie negatieven 3 fotografen, waarvan 2 persfotografen. geen afdrukken aanwezig.

materiaal: foto's, negatieven en dia's

omvang: selectie van circa 27.500 foto's, een onbekend aantal negatieven en 1000 dia's

Films

In totaal zijn er 93 videobanden aanwezig in het Streekarchief Rijnlands Midden. Door de opkomst van nieuwe technieken zijn deze over enkele jaren waarschijnlijk niet meer te bekijken. Bij de digitalisering van deze banden wordt gekeken naar de prioriteit en de historische informatie. Er moet een selectie gemaakt worden van circa 15 banden. Hierbij is te denken aan banden van de Marthastichting uit 1938, de bevrijding van 1945, de aanleg van spoorlijn Alphen-Gouda en het koninklijk bezoek. De beelden kunnen via de website en via nieuwe media aangeboden worden.

materiaal: videobanden

omvang: selectie van circa 15 videobanden

Weeskamer

De archieven van de weeskamer bevatten veel historische informatie. Het vormt een belangrijke bron voor genealogen en historici. Deze bronnen worden zelden geraadpleegd door de slechte toegankelijkheid. Een indexering ontbreekt in zijn geheel. De gescande weesboeken en losse boedelpapieren zouden doorzoekbaar en doorbladerbaar aangeboden kunnen worden via de website.

Materiaal: banden & losse documenten

Omvang: ca. 6 m.